gendikud, kus tihti mitmekümne wersta peal muud ei näe kui maad ja taewast, ei ühte puud ega põõsast, mäge ega orgu, järwe ega jõge. Kaukaasia loodus on aga wäga mitmekesine, tihti suurepärane ja paradiisliku iluga. Kaukaasiasse on eestlasi ka suuuemal arwul woolanud, — neid on siin ligi 6 tuhat hinge. Kaukaasias rännates ja Eesti asundusi waadates tuled tahtmata mõtte peale: kahju, wäga kahju, et aasta 30—40 eest kedagi wäljarändamise korraldajat ja nõuandjat ei olnud. Kaukaasias wõiks palju rohkem Eesti asundusi olla ja need, kes Siberi lagendikkudele ja Wologda metsadesse on läinud, neil oleks Kaukaasias ruumi küllalt ja siin oleks igatahes parem elada ja kultuuritööd teha kui mujal. Ja needki 12 Eesti küla, mis praegu olemas, on üksteisest kaugel, 4 (õigem koguni 6) Saksa koguduse õpetaja all ja 5 kubermangus (Stawroopoli kubermangus Allmäe ja Eesti-Haginsk, Kubani maakonnas Liwoonia, Eesti-Maruha ja Hussõ-Kardonik, Musta mere kub. Punaselageda, Salme ja Sulew, Suhumi maakonnas Estonia, Ülem- ja Alam-Linda ja Karsi maakonnas Uue-Estonia küla).

Nendest 12 Eesti asundustest on 5 asundust: Eesti-Haginsk, Allmäe, Liwoonia, Eesti-Maruha ja Hussõ-Kardonik — Põhja-Kaukaasias, teised Kesk-Kaukaasias wõi õigemini Musta mere lähedal ja Uue-Estonia kõige lõunapoolsemas osas.

Lühike ülewaade Kaukaasia Eesti asundustest põhja poolt lõuna poole minnes.

1 (287). Eesti-Haginsk (rahwa keeles Kalmuka küla), Torgowaja jaamast 60 wersta, Stawroopoli kub., umbes 600 hinge, kalmõkkidelt saadud maa peal. Maa pikkus umbes 8 wersta, laius 5—6 wersta.

Küla näeb oma ilusate ehituste poolest nagu wäike linn wälja. Külal on oma kirik, koolimaja, wallamaja, ruumikas rahwamaja ja puiestik rahwale jalutamise tarwis. Rahwamaja on sawist wõi päikese käes kuiwatatud sawiplonnidest üles ehitatud, näeb lihtne wälja, on aga siiski päris aja- ja otstarbekohaselt ehitatud. Seltsidest on siin haridusselts, kes oma erakooligi ülewal pidas (külakool peale selle), ja karskusselts.

1916. aastal on küla omale ka postkontori saanud, mille ülespidamiseks ta kolm aastat üle tuhande rubla aastas on maksnud. — п. о. Эсто-Хагинское, Ставроп. губ.

Eesti asundused ja asupaigad Wenemaal, 1918, lk. 66